

**Єдине фахове вступне випробування
(Програма предметного тесту з психології та соціології)**

Когнітивні рівні охоплення:

Рівень А. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання».

Рівень В. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння».

Рівень С. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування».

Рівень D. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування» та «Аналіз»/ «Синтез»/ «Оцінка».

1. Основи психології та соціології (15%)			
№ з/п	Тема та її зміст	Питома вага	Рівень компетентності
1.1	Психологія та соціологія у структурі сучасних наук.		
1.1.1	Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.	1%	В
1.1.2	Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.	1%	В
1.1.3	Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні, громадянські.	1%	В
1.1.4	Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмету психології: від вчення про душу до науки про психіку.	1%	В
1.1.5	Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві.	1%	В
1.1.6	Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.	1%	В
1.1.7	Рівні соціологічного знання: загальносоціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.	1%	В
1.2.	Основні категорії психології та соціології.		
1.2.1.	Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.	1%	В
1.2.2.	Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».	1%	В
1.2.3.	Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».	1%	В
1.2.4.	Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.	1%	В
1.2.5	Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.	1,5%	В
1.2.6.	Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя.	1,5%	С
1.2.7	Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.	1%	С

2. Історія і теорія психології та соціології (15%)

№ з/п	Тема та її зміст	Питома вага	Рівень компетентності
2.1	Соціологічна та психологічна думка XIX ст.		
2.1.1	Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда. Проблема здорового глузду. Систематизація людської моралі.	1%	В
2.1.2	Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.	1%	В
2.1.3	Теорія наслідування Габрієля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.	1%	В
2.1.4	Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.	1%	В
2.2	Соціологічна та психологічна думка кінця XIX – початку XX ст.		
2.2.1	Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі. Теорема Томаса. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те».	1%	В
2.2.2	Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.	1%	С
2.2.3	Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.	1%	В
2.2.4	Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.	1%	В
2.2.5	Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.	1%	В
2.2.6	Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності як примусові сили індивідуальної поведінки. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.	1%	В
2.2.7	Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Почуття як глибинна основа людських дій. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.	1%	В

2.3	Психологічна та соціологічна думка другої половини ХХ – початку ХХІ ст.		
2.3.1	Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама. Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.	2%	В
2.3.2	Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса. Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Функціональний аналіз Роберта Мертона. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності.	2%	В

3. Методи психології та соціології (20%)			
№ з/п	Тема та її зміст	Питома вага	Рівень компетентності
3.1	Планування та забезпечення якості дослідження.		
3.1.1	Наукові дослідження: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.	1%	В
3.1.2	Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Глумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.	2%	В
3.1.3	Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.	2%	С
3.1.4	Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктивна), валідація. Забезпечення надійності.	1%	В
3.2	Методи збору інформації.		
3.2.1	Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача	1%	В
3.2.2	Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.	1%	В
3.2.3	Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані [історія життя, біографія, усна історія]).	2%	С
3.2.4	Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.	1%	В

3.2.5	Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.	1%	С
3.2.6	Аналіз документів. Контент-аналіз.	1%	В
3.3	Методи аналізу емпіричних даних.		
3.3.1	Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).	1%	С
3.3.2	Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.	2%	Д
3.3.3	Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.	2%	Д
3.3.4	Лінійна регресія (парна та багатовимірна), факторний, кластерний аналіз.	2%	В

4. Прикладні аспекти психології та соціології (30%)

№ з/п	Тема та її зміст	Питома вага	Рівень компетентності
4.1.	Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.		
4.1.1	Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.	3%	В
4.1.2	Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.	4%	В
4.1.3	Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.	2%	В
4.1.4	Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.	3%	С
4.2.	Особистість у життєвому та професійному просторі.		
4.2.1	Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.	3%	С
4.2.2	Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).	4%	С
4.2.3	Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилі поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності. Медіація як форма врегулювання конфлікту.	4%	С

4.2.4	Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.	3%	В
4.2.5	Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, зниження народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллева, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.	4%	В

5. Психологічні та соціологічні виміри суспільства (20%)			
№ з/п	Тема та їх зміст	Питома вага	Рівень компетентності
5.1	Група як структурний елемент суспільства.		
5.1.1	Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).	2%	B
5.1.2	Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості.	4%	B
5.1.3	Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні /вторинні; формальні / неформальні; референтні / групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Утворення малої групи. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність. Згуртованість.	4%	C
5.2	Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ.		
5.2.1	Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).	2%	B
5.2.2	Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.	3%	B
5.2.3	Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).	2%	B
5.2.4	Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.	3%	C